

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. sausio 25 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2017/0237(COD)

12262/1/20
REV 1 ADD 1

TRANS 486
CONSOM 179
CODEC 1056
PARLNAT 145

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMAS

Dalykas: Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTĄ dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (nauja redakcija)
– Tarybos motyvų pareiškimo projektas
– Tarybos priimta 2021 m. sausio 25 d.

I. IVADAS

1. 2017 m. rugsėjo 27d. Europos Komisija priėmė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų naujos redakcijos.
2. Pagrindiniai Komisijos motyvai pateikti naują redakciją buvo noras išspręsti nustatytas problemas, ypač susijusias su *force majeure* atvejais, išimčių taikymu, neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų teisėmis, taip pat vadinamųjų tęstinės kelionės bilietų prieinamumu ir informacija apie juos.
3. Taryba (transportas, telekomunikacijos ir energetika) dėl bendro požiūrio susitarė 2019 m. gruodžio 2 d.
4. Europos Parlamentas savo poziciją per pirmąjį svarstymą priėmė 2018 m. lapkričio 15 d.
5. Nuo 2020 m. sausio iki spalio mėn. vyko Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos derybos siekiant susitarti dėl pasiūlymo. Spalio 1 d. įvykusiame ketvirtajame trilogė buvo pasiektas preliminarus susitarimas; šį susitarimą Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino 2020 m. spalio 21 d.
6. Europos Parlamento Transporto ir turizmo komitetas (TRAN komitetas) šį politinį susitarimą patvirtino 2020 m. spalio 29 d.
7. Vykdydama šį darbą, Taryba atsižvelgė į 2018 m. sausio 18 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę. Europos regionų komitetas nusprendė nuomonės neteikti.
8. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytą susitarimą ir teisininkams lingvistams peržiūrėjus tekstą, buvo paprašyta, kad 2021 m. sausio 25 d. posėdyje Užsienio reikalų taryba priimtų Tarybos poziciją per pirmąjį svarstymą laikantis įprastos teisėkūros procedūros, nustatytos Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnyje.

II. TIKSLAS

9. Bendras pasiūlymo tikslas – sustiprinti geležinkelių keleivių teises geriau apsaugant traukiniais keliaujančius asmenis vėlavimo, atšaukimo ar diskriminavimo atvejais ir konkrečiais atvejais sumažinti geležinkelio įmonėms tenkančią naštą, visų pirma susijusią su vėlavimu dėl išorinių priežasčių, kurių geležinkelio įmonė negali kontroliuoti (*force majeure*).
10. Geležinkelių keleiviai turėtų būti visapusiškai apsaugoti keliaudami bet kur Europos Sąjungoje. Reglamentu nustatomos tinkamo keleivių informavimo garantijos ir gerokai pagerinamos neįgaliųjų arba riboto judumo keleivių teisės.
11. Remdamasi Komisijos pasiūlymu, Taryba sutinka įtraukti naujas nuostatas, kad būtų atsižvelgta į naujus pokyčius. Taryba numatė daugiau nei buvo numatyta Komisijos pasiūlyme – ji taip pat susitarė peržiūrėti arba įrašyti nuostatas, susijusias su dviračiams skirtų vietų įrengimu riedmenyse, nukreipimu kitu maršrutu, su tęstinės kelionės bilietais susijusios pareigos nustatymu, išankstinio pranešimo laiko sutrumpinimu riboto judumo asmenų atveju, ir išsamiau paašškino skundų nagrinėjimo mechanizmą.

III. PER PIRMAJĄ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

12. Kompromisas, kurį atspindi Tarybos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija, apima toliau išdėstytus pagrindinius aspektus.

Force majeure

13. Tarybos pozicijoje patikslinama nuostata dėl *force majeure*, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ir nuoseklumas, palyginti su kitoms transporto rūšims taikomomis panašiomis nuostatomis. Iš pradžių ji buvo susijusi tik su ekstremaliomis oro sąlygomis ir didelėmis stichinėmis nelaimėmis. Atsižvelgiant į naujausius pokyčius ir COVID-19 protrūkį, Tarybos pozicijoje kaip ypatingos aplinkybės įvedama „didelės visuomenės sveikatos krizės“ sąvoka ir taip pat išplečiama *force majeure* nuostata, kad apimtų ir kitus įvykius, pavyzdžiui, teroristinius išpuolius ar teisėsaugos priemones.
14. *Force majeure* atveju, Tarybos pozicijoje teigiama, kad operatoriai būtų atleidžiami tik nuo kompensacijos mokėjimo, o kitus bilieto kainos grąžinimus vis tiek reikėtų atlikti.

b) *Išimčių taikymas*

15. Taryba sutinka, kad naujosios taisyklės įsigaliotų po 24 mėnesių, tam, kad operatoriai ir valdžios institucijos galėtų pasirengti sklandžiam perėjimui. Kadangi valstybėse narėse tebėra nevienodai išplėtotą geležinkelių infrastruktūra ir paslaugos, Taryba mano, kad svarbu numatyti konkrečias išimtis, kad valstybės narės turėtų daugiau laiko konkrečioms aspektams įgyvendinti.
16. Tarybos pozicijoje toms valstybėms narėms, kurios naudojosi šiomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, leidžiama paskutinį kartą pratęsti dabartinių nukrypti leidžiančių nuostatų, taikomų vidaus geležinkelių paslaugoms, galiojimą penkeriems metams. Valstybės narės tam tikromis aplinkybėmis ir neapibrėžtam laikotarpiui taip pat gali nuspręsti taikymo išimtis iš dalies daryti tarpvalstybinėms regioninėms, miesto ir priemiestinėms paslaugoms. Tačiau valstybės narės negali daryti nuostatų dėl riboto judumo asmenų teisių, dviračių vežimo bei nuostatų dėl tęstinės kelionės bilietų ir nukreipimo kitu maršrutu taikymo išimčių tarpvalstybinėms paslaugoms.

c) *Neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų teisės*

17. Taryba sutinka suderinti riboto judumo asmenų teises šiame reglamente ir užtikrinti suderinamumą su kitais teisės aktais, visų pirma su Europos prieinamumo aktu (Direktyva 2019/882/ES dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų) ir Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija (JT NTK). Valstybės narės nebegalės daryti pagalbos teikimo ir kompensavimo už sugadintą judumo įrangą reikalavimų išimčių. Apskritai, traukiniais keliaujantiems riboto judumo asmenims taikomos procedūros buvo supaprastintos, patikslintos ir tapo mažiau apsunkinančios siekiant užtikrinti geresnes paslaugas riboto judumo asmenims.
18. Prašymai suteikti pagalbą stotyse turės būti siunčiami tik likus ne mažiau kaip 24 valandoms iki kelionės, o ne likus ne mažiau kaip 48 valandoms, kaip yra numatyta dabar, ir nenumatant papildomų išlaidų; tačiau iki 2026 m. birželio 30 d. valstybės narės gali leisti šį laikotarpį pratęsti iki 36 valandų. Tuo atveju, jeigu išankstinis pranešimas nepateiktas, tačiau jei stotyje yra parengtų darbuotojų, tokiems asmenims suteikiama pagalba, kad jie galėtų įlipti į traukinį arba iš jo išlipti. Kai reikalingas lydintis asmuo, šis asmuo keliauja nemokamai, o riboto judumo asmenims, kurie naudojami šunimis vedliais, užtikrinama, kad gyvūnas galėtų keliauti su jais.

d) *Dviračiams skirtų vietų įrengimas riedmenyse*

19. Taryba pritaria bendram principui, kad turėtų būti įmanoma traukiniu vežtis dviračius. Bendras tikslas – kad traukinio sudėtyje būtų bent keturios vietos dviračiams. Valstybės narės gali nuspręsti šį skaičių viršyti, tačiau tuo atveju, jei traukinio sudėtyje būtų mažiau nei keturios vietos, tai turėtų būti pateisinama ypatingomis aplinkybėmis. Tik konkrečiais ir pagrįstais atvejais geležinkelio įmonė gali dar labiau apriboti šią teisę, visų pirma, dėl vietos stokos piko valandomis arba kai riedmenys nėra pritaikyti. Kai tinkama, geležinkelio įmonė gali imti pagrįsto dydžio mokestį.
20. Užsakydamos naujus riedmenis arba atlikdamos esminį esamų riedmenų modernizavimą, geležinkelio įmonės privalo užtikrinti vietas dviračiams. Geležinkelio įmonė taip pat turi skelbti informaciją apie galimybes naudotis šiomis vietomis dviračiams. Specialioms viešųjų pirkimų procedūroms, kuriomis siekiama užtikrinti vietas dviračiams riedmenyse, bus taikomas 48 mėnesių pereinamasis laikotarpis.

e) *Tęstinės kelionės bilietai*

21. Taryba pritaria pareigai nuo taikymo pradžios dienos siūlyti tęstinės kelionės bilietus tarptautinėms ir tolimojo susisiekimo paslaugoms, o po penkerių metų siūlyti tęstinės kelionės bilietus regioninėms paslaugoms ir regioninėms paslaugoms, kurias teikia vienintelė geležinkelio įmonė. Tai reiškia, kad kai tokią kelionę sudaro skirtingos dalys, visų dalių derinys laikomas vienu biuletu. Jeigu geležinkelio įmonė negali būti laikoma vienintele įmone, ji deda visas pagrįstas pastangas, kad pasiūlytų tęstinės kelionės bilietus, įskaitant gerą geležinkelio įmonių tarpusavio bendradarbiavimą.
22. Kai mažmenininkai savo iniciatyva atskirus bilietus parduoda kaip paketą, o keleivis bilietą įsigijo per vieną pardavimo sandorį ir keleivis nebuvo informuotas, kad tai nėra tęstinės kelionės bilietas, sutrikus kelionei agentams bus taikoma didesnė atsakomybė.

f) *Teisė nukreipti savo maršrutą*

23. Taryba sutinka sutrumpinti laikotarpį iki 100 minučių, po kurio keleiviams leidžiama patiems organizuoti savo maršruto nukreipimą, jei geležinkelio įmonė keleiviams nepraneša apie nukreipimo kitu maršrutu galimybes. Geležinkelio įmonė taip pat užtikrina paties keleivio organizuoto savo maršruto nukreipimo išlaidų kompensavimą *force majeure* atvejais.

g) *Kelionės ir eismo informacija tikruoju laiku*

24. Taryba sutinka, kad eismo ir kelionės informacija tikruoju laiku būtų prieinama kitiems paslaugų teikėjams. Suteikiant geresnę ir lengvesnę prieigą prie eismo ir kelionės informacijos, gali būti siūlomos naujos paslaugos – tai sukuria konkrečias verslo galimybes ir dėl to geležinkelių transportas turėtų tapti patrauklesnis esamiems ir naujiems klientams. Konkrečiais atvejais valstybė narė infrastruktūros valdytojui gali suteikti devynerių metų išimtį; tačiau valstybės narės turi kas dvejus metus iš naujo įvertinti padėtį ir galimybę teikti informaciją.

h) *Skundų nagrinėjimas*

25. Taryba sutinka toliau patikslinti skundų nagrinėjimo procedūrą. Komisija turės parengti kompensacijos ir bilietų kainos grąžinimo prašymo šabloną ir užtikrinti, kad tokios formos būtų prieinamos riboto judumo asmenims. Be to, pagerinamas nacionalinių vykdymo užtikrinimo įstaigų bendradarbiavimas, visų pirma įvedant „vadovaujančios įstaigos“ sąvoką ir ją paskiriant sudėtingiems atvejams.

i) *Nediskriminavimo sąlyga*

26. Taryba sutinka naujame straipsnyje nustatyti ir paaiškinti, kad draudžiama bet kokia tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija dėl keleivio pilietybės arba geležinkelio įmonės, bilietų pardavėjo ar kelionių operatoriaus įsisteigimo vietos Sąjungoje.

IV. IŠVADA

27. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija visapusiškai atspindi kompromisą, pasiektą Tarybos ir Europos Parlamento derybų metu, padedant Komisijai. Šis kompromisas patvirtintas Europos Parlamento TRAN komiteto pirmininkės laišku Nuolatinių atstovų komiteto pirmininkui (2020 m. spalio 30 d.). Šiame laiške TRAN komiteto pirmininkė nurodo, kad komiteto nariams, o vėliau ir plenariniame posėdyje ji rekomenduos per antrąjį svarstymą Parlamente pritarti Tarybos per pirmąjį svarstymą priimtai pozicijai be pakeitimų, abiejų institucijų teisininkams lingvistams patikrinus jos tekstą.
28. Todėl Taryba mano, kad jos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija yra subalansuotas rezultatas ir kad, kai bus priimta nauja reglamento redakcija, ji padės užtikrinti, viena vertus, keleivių, visų pirma neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų, besinaudojančių geležinkelių paslaugomis, teises ir, kita vertus, aiškiai nustatytas pareigas geležinkelių operatoriams ir kelionių paslaugų teikėjams.